

การศึกษาความเชื่อในการตั้งชื่อร้านค้าเป็นภาษาจีนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

A Study of beliefs in naming shops in Chinese
in Mueang District, Lopburi Provinceธิดารัตน์ มุงธิราช^{1*} และ ภูเทพ ประภากร²Thidarat Mungthirat^{1*} and Puthep Prapagorn²

สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Chinese Major Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University

*Corresponding Author: puthep.p@lawasri.tru.ac.th

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
ประวัติบทความ: รับเพื่อพิจารณา: 10 มกราคม 2567 แก้ไข: 2 กุมภาพันธ์ 2567 ตอบรับ: 5 มีนาคม 2567	งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเหตุผลและความเชื่อในการตั้งชื่อร้านค้าและธุรกิจบริการเป็นภาษาจีนในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 2) เพื่อศึกษาหาความหมายของป้ายร้านค้าและธุรกิจบริการว่าเกี่ยวข้องกับชื่อร้านที่เป็นภาษาไทย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ร้านค้าจำหน่ายสินค้าทั่วไปรวมถึงร้านที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเสื้อผ้าทั้งหมด 7 ร้าน และธุรกิจการบริการทางด้านโรงแรม 2 แห่ง ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและลงพื้นที่สอบถามภายในขอบเขตที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า 1) เหตุผลและความเชื่อของการตั้งชื่อร้านค้ามีความเชื่อมาจากความเป็นสิริมงคลเป็นหลักจำนวน 4 ร้าน ไม่ทราบที่มาชื่อร้านทั้งหมด 2 ร้าน และเหตุผลอื่น ๆ อีก 3 ร้าน ประกอบด้วยตั้งชื่อตามชื่อและนามสกุลหรือแซ่ของบรรพบุรุษ หรือตั้งตามชื่อเจ้าของเดิม และ 2) ความหมายของป้ายร้านค้าหรือธุรกิจทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาจีน จะมีความหมายจากชื่อแซ่บรรพบุรุษของเจ้าของร้านและมีความหมายจากสินค้าหรือธุรกิจบริการที่เปิดบริการ นอกจากนี้ยังพบว่าชื่อร้านนิยมอ่านจากด้านขวาไปด้านซ้าย

Article Info

Article History:

Received: 10 January 2024

Revised: 4 February 2024

Accepted: 5 March 2024

Keywords:

Name of shops, Chinese, Naming, Belief

Abstract

The objective of this research is to 1. Investigate the reasons and beliefs behind naming shops and service businesses in the Chinese language in the municipality of Mueang, Lopburi Province. 2. Examine the meaning of shop signs and service businesses in relation to their Thai names. The sample group includes seven general merchandise stores, including those related to the clothing business, and two hotel service businesses. The researchers conducted a literature review and on-site inquiries within the defined scope. The research tools employed included interviews and questionnaire forms. The study findings revealed that: All four shops were named for auspicious reasons, with no information available on the origins of the names for two shops. Additionally, three shops had other reasons for their names. The shop names had similar meanings in both Thai and Chinese, derived from the auspicious names of the shop owners and the significance of the products or services offered.

1. บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยนับว่าเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ เนื่องด้วยในอดีตมีผู้คนหลายเชื้อชาติที่อพยพย้ายถิ่นฐานมาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ทำให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเชื่อและภาษาขึ้น จากอดีตจนถึงปัจจุบันคนจีนอพยพเข้าสู่ราชอาณาจักรไทยเป็นจำนวนมากในทุกยุคทุกสมัยชาวไทยเชื้อสายจีน คือ ชาวจีนที่เกิดในประเทศไทยและเป็นเชื้อสายของผู้อพยพชาวจีน หรือชาวจีนโพ้นทะเล คนไทยเชื้อสายจีน มีประมาณ 9.4 ล้านคนในประเทศไทย หรือร้อยละ 14 ของประชากรทั้งประเทศและ ยังมีอีกจำนวนมากที่ไม่สามารถนับได้ เพราะชาวจีนกลมกลืนกับคนไทยไปแล้ว อีกทั้งยังพบบันทึกหลักฐานความสัมพันธ์ระหว่างราชสำนักจีนกับอาณาจักรโบราณที่เคยตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยในอดีต อาทิ อาณาจักรละโว้หรือลพบุรีเป็นอาณาจักรโบราณที่สถาปนาขึ้นราวปลายยุคทวารวดีในช่วงพุทธศตวรรษที่ 11-16 มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองลพบุรีในปัจจุบัน พบว่ามีบันทึกเอกสารโบราณสมัยราชวงศ์ซ่งเหนือ (ค.ศ.960-1127) เริ่มมีการบันทึกความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างละโว้กับราชสำนักซ่งไว้ในเอกสารโบราณที่บันทึกเรื่องราวในสมัยราชวงศ์ซ่งชื่อว่า *บันทึกเรื่องสำคัญสมัยราชวงศ์ซ่ง 《宋会要辑稿》* ที่ได้มีการชำระจากบันทึกของขุนนางในสมัยราชวงศ์ซ่งขึ้นใหม่โดยมีสีว์ซง (徐松, ค.ศ.1781 - 1848) นักภูมิศาสตร์สมัยราชวงศ์ซ่งเป็นผู้ชำระขึ้น โดยระบุว่า ในช่วงต้นศตวรรษที่ 11 สมัยจักรพรรดิซ่งฮุยจง (宋徽宗, ค.ศ. 1082 - 1135) ปีที่ 2 แห่งรัชศกฉงหนิงตรงกับปี ค.ศ.1103 ราชสำนักซ่งส่งคณะทูตเดินทางมาเจริญสัมพันธไมตรีและติดต่อการค้ากับอาณาจักรละโว้ โดยบันทึกชื่ออาณาจักรละโว้ว่า “หลั่วหู” (ภูเทพ ประภากร, 2566, หน้า 83) [3] จึงทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ไทย-จีนแน่นแฟ้นมาอย่างยาวนาน ปัจจุบันไม่ว่าที่ใดในประเทศไทย เราจะพบเห็นร้านค้าขายที่เป็นเจ้าของโดยคนไทยแต่อาจมีชื่อร้านเป็นภาษาอื่นอันเนื่องมาจากการตั้งชื่อร้านตามรากเหง้าเชื้อชาติเดิมของบรรพบุรุษเจ้าของร้าน จากความเชื่อในด้านความเป็นมงคล หรือเหตุผลในด้านอื่นๆ ก็เป็นไปได้ ผู้วิจัยได้อาศัยอยู่ที่จังหวัดลพบุรีได้สังเกตเห็นร้านค้าและโรงแรมในจังหวัดลพบุรีหลายแห่งมีการตั้งชื่อร้านเป็นภาษาจีนหรือตั้งชื่อร้านเป็นภาษาไทย แต่ถอดเสียงมาจากภาษาจีนอยู่มากมาย จึงก่อให้เกิดข้อสงสัยว่าเหตุผลในการตั้งชื่อร้านค้าเป็นภาษาจีนและการตั้งชื่อร้านค้าภาษาไทยแต่ถอดเสียงมาจากภาษาจีนของแต่ละร้านเกิดจากเหตุผลอะไร และแต่ละร้านค้ามีเหตุผลที่แตกต่างกันอย่างไร ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาและจัดทำวิจัยเรื่อง การศึกษาเหตุผลและความเชื่อในการตั้งชื่อร้านค้าเป็นภาษาจีนภายในจังหวัดลพบุรี โดยกำหนดปัญหาการวิจัยว่าการตั้งชื่อร้านค้าและธุรกิจในพื้นที่จังหวัดลพบุรีของร้านเป้าหมายมีลักษณะเป็นเช่นไรและมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร รวมถึงเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับความเชื่อดั้งเดิมมากน้อยเพียงใด ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับคือการเข้าใจการตั้งชื่อร้านค้าเป็นภาษาจีนของคนในจังหวัดลพบุรีมีการเรียงลำดับตัวอักษรชื่อร้านและให้ความสำคัญกับด้านการตั้งชื่อร้านจากสิ่งใด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาเหตุผลและความเชื่อการตั้งชื่อร้านค้าและธุรกิจบริการเป็นภาษาจีนของร้านค้าในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

2.2 เพื่อศึกษาหาความหมายของป้ายร้านค้าภาษาจีนและธุรกิจบริการ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความเชื่อและเหตุผลในการตั้งชื่อร้านค้าเป็นภาษาจีนของร้านค้าในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาเก็บข้อมูลในการทำ โดยกำหนดขอบเขตเป็น ร้านค้าในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี และใช้เครื่องมือในการศึกษาคือแบบฟอร์มกรอกข้อมูลในการสอบถามและการลงพื้นที่สอบถามรวมทั้งหมด 9 ร้าน

ผู้วิจัยได้ศึกษาแหล่งข้อมูลจากบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีการลงพื้นที่กำหนดขอบเขตในการศึกษาค้นคว้าคือ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการลงพื้นที่สอบถามและแบบฟอร์มกรอกแบบสอบถามโดยมีกลุ่มตัวอย่างร้านค้าที่ตั้งชื่อร้านค้าเป็นภาษาจีนที่เข้าร่วมและยินดีให้สอบถามรวมทั้งสิ้น 9 ร้าน ดังต่อไปนี้ 1) โรงแรมสุพรรณพงษ์ 2) ร้านกิจชัย 3) ร้านสุทธิภัณฑ์ 4) โรงแรมไทเป 5) ร้านไถ่ซัว 6) ร้านต้าซีกวา 7) ร้านข้าวต้มฮ้อ 8) ร้านประตู่ทองวัฒนา 9) ร้านไพโรจน์ โดยมีขั้นตอนการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาค้นคว้าแหล่งข้อมูลผ่านงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งชื่อร้านค้าเป็นภาษาจีน

3.2 รวบรวมและตั้งคำถามเพื่อสร้างแบบสอบถามในการลงพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลในแต่ละร้านโดยใช้คำถามในแบบสอบถามดังต่อไปนี้

1) ข้อมูลเบื้องต้นเจ้าของร้าน

- ชื่อ-นามสกุล ซึ่งในงานวิจัยนี้ไม่สามารถเปิดเผยชื่อได้ เพื่อความเป็นส่วนตัวและรักษาความลับของผู้สัมภาษณ์

- อายุเพศ

- เจ้าของร้านมีเชื้อสายจีนหรือไม่

- เจ้าของร้านมีเชื้อสายจีนอะไร

2) ข้อมูลเกี่ยวกับร้านค้า

- ชื่อร้านค้า

- เปิดร้านมาทั้งหมดกี่ปี

- ประเภทของสินค้าที่จำหน่าย

- เคยเปลี่ยนชื่อร้านหรือไม่

- เหตุผล ที่มา และความเชื่อในการตั้งชื่อร้านค้า

- ชื่อร้านมีความเกี่ยวข้องกับบรรพบุรุษหรือสินค้าที่ขายหรือไม่อย่างไร
- ชื่อร้านที่เป็นตัวอักษรจีนมีการเรียงลำดับตัวอักษรอย่างไร
- หากชื่อร้านที่เป็นภาษาไทยแต่ถอดเสียงมาจากตัวอักษรจีน มีวิธีการถอด

เสียงอย่างไร

3) ส่งคำถามในการลงพื้นที่ที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนตรวจสอบจำนวน 2 ท่าน ประกอบด้วยอาจารย์ชาวไทย 1 ท่านและอาจารย์ชาวจีน 1 ท่าน เพื่อให้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

4) ลงพื้นที่ที่กำหนดเพื่อสอบถามเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่กำหนด รวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ผลในภายหลัง

4. ผลการวิจัย

จากการลงพื้นที่สอบถาม รวมทั้งสิ้น 9 ร้าน ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ในแต่ละร้านมีดังต่อไปนี้

4.1 ร้านไฟโรจน์สโตร์ 行商泰鐸廖

- ข้อมูลเบื้องต้นเจ้าของร้าน

ชื่อเจ้าของร้าน เพศชาย อายุ 72 ปี มีเชื้อสายจีนแต้จิ๋ว

- ข้อมูลเกี่ยวกับร้าน

ชื่อร้านคือ ไฟโรจน์สโตร์ เปิดร้านมา 46 ปี จำหน่ายเครื่องหนังทุกชนิดและจิลเวอร์ไม่เคยเปลี่ยนชื่อร้าน มีเหตุผล ที่มาและความเชื่อในการตั้งชื่อร้านเพื่อความเป็นมงคลและมีความหมาย ชื่อร้านไม่มีความเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ขาย การเรียงลำดับชื่อร้านภาษาจีนคือมีชื่อร้านค่านำหน้าต่อด้วยแซ่ของเจ้าของร้าน (สัมภาษณ์, 30 สิงหาคม 2566)

รูปที่ 1 ร้านไฟโรจน์สโตร์ 行商泰鐸廖
(ที่มา: ผู้วิจัย, 2566)

4.2 โรงแรมสุพรพงษ์ 社旅記春洪

- ข้อมูลเบื้องต้นเจ้าของร้าน

เจ้าของร้าน อายุ 77 ปี เพศหญิง มีเชื้อสายจีนแต้จิ๋ว (บิดา) – จีนแคะ (มารดา)

- ข้อมูลเกี่ยวกับร้าน

โรงแรมสุพรพงษ์ เปิดกิจการมา 43 ปี ให้บริการห้องพัก ไม่เคยเปลี่ยนชื่อโรงแรม มีเหตุผล ที่มาและความเชื่อในการตั้งชื่อโรงแรมคือเพื่อความ เป็นสิริมงคลมี และความหมายถึงความยาวนานยั่งยืน โดยมีบิดาที่เป็นคนจีนไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้จึงตั้งชื่อโรงแรมเป็นภาษาจีนมาแต่แรกเริ่ม ชื่อโรงแรมไม่มีความเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ขาย เจ้าของโรงแรมไม่ได้ทราบความหมายชื่อโรงแรมและการเรียงลำดับชื่อโรงแรมแบบภาษาจีนที่แน่ชัดเนื่องจากชื่อตั้งมานานมากโดยบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว (สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2566)

รูปที่ 2 โรงแรมสุพรพงษ์ 社旅記春洪

(ที่มา: ผู้วิจัย. 2566)

4.3 ร้านกิจชัย 財吉

- ข้อมูลเบื้องต้นเจ้าของร้าน

เจ้าของร้าน อายุ 56 ปี เพศชาย มีเชื้อสายจีนแต้จิ๋ว

- ข้อมูลเกี่ยวกับร้าน

ร้านกิจชัย เปิดร้านมา 66 ปี จำหน่ายเครื่องนุ่มห่ม ไม่เคยเปลี่ยนชื่อร้าน มีเหตุผลที่มาและความเชื่อในการตั้งชื่อร้านคือเพื่อความ เป็นมงคล ชื่อร้านไม่มีความเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ขาย แต่เป็นลักษณะการสืบทอดมาแต่บรรพบุรุษ เจ้าของร้านไม่ได้ทราบการเรียงลำดับชื่อร้านภาษาจีนที่แน่ชัดเนื่องจากชื่อตั้งมานานมากแล้ว (สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2566)

รูปที่ 3 ร้านกิจการ 財吉

(ที่มา: ผู้วิจัย, 2566)

4.4 ร้านสุทธิภัณฑ์ 盛強倪

- ข้อมูลเบื้องต้นเจ้าของร้าน

ชื่อเจ้าของร้าน เพศหญิง อายุ 43 ปี มีเชื้อสายจีนแต่จิว

- ข้อมูลเกี่ยวกับร้าน

ร้านสุทธิภัณฑ์ เปิดร้านมา 60 ปี จำหน่ายเครื่องใช้ในครัวเรือน ไม่เคยเปลี่ยนชื่อร้านมีเหตุผล ที่มาและความเชื่อในการตั้งชื่อร้านไม่ทราบแน่ชัดเนื่องจากบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วเป็นผู้ตั้งให้ เจ้าของร้านคาดว่าชื่อร้านมีความเกี่ยวข้องกับชื่อหรือแซ่บรรพบุรุษและไม่ทราบการเรียงลำดับชื่อร้านที่เป็นตัวอักษรจีนที่แน่ชัด (สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2566)

รูปที่ 4 ร้านสุทธิภัณฑ์ 盛強倪

(ที่มา: ผู้วิจัย, 2566)

4.5 โรงแรมไทเป 社旅大北台

- ข้อมูลเบื้องต้นเจ้าของร้าน

เจ้าของร้าน อายุ 66 ปี เพศหญิง มีเชื้อสายจีนแต้จิ๋ว

- ข้อมูลเกี่ยวกับร้าน

โรงแรมไทเป เปิดมา 54 ปี ให้บริการห้องพัก ไม่เคยเปลี่ยนชื่อโรงแรม มีเหตุผลที่มาและความเชื่อในการตั้งชื่อโรงแรมคือเจ้าของเดิม (บรรพบุรุษของเจ้าของกิจการคนปัจจุบัน) เดินทางไปท่องเที่ยวที่ไต้หวันแล้วชื่นชอบชื่อเมืองหลวงของไต้หวันจึงนำมาตั้งเป็นชื่อโรงแรม (สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2566) ชื่อโรงแรมไม่มีความเกี่ยวข้องกับชื่อแซ่บรรพบุรุษ เจ้าของคนปัจจุบันไม่ทราบการเรียงลำดับชื่อโรงแรมที่เป็นตัวอักษรจีนที่แน่ชัด

รูปที่ 5 โรงแรมไทเป 社旅大北台

(ที่มา: ผู้วิจัย, 2566)

4.6 ร้านไถ่ซัว 山泰胡

- ข้อมูลเบื้องต้นเจ้าของร้าน

ชื่อเจ้าของร้าน เพศชาย อายุ 65 ปี มีเชื้อสายจีนแต้จิ๋ว

- ข้อมูลเกี่ยวกับร้าน

ร้านไถ่ซัว เปิดร้านมา 48 ปี เปิดร้านของชำจำหน่ายสินค้าทั่วไปไม่เคยเปลี่ยนชื่อร้านมีเหตุผล ที่มาและความเชื่อในการตั้งชื่อร้านไม่ทราบแน่ชัดเนื่องจากบรรพบุรุษเป็นคนตั้งให้ เจ้าของร้านไม่ทราบความเกี่ยวข้องชื่อป้ายภาษาจีนกับสินค้าที่ขายหรือบรรพบุรุษ และไม่ทราบถึงการเรียงลำดับชื่อร้านภาษาจีน (สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2566)

รูปที่ 6 ร้านไต้ซัว 山泰胡

(ที่มา: ผู้วิจัย, 2566)

4.7 ร้านเนื้อทองต้าซีกวา 大西瓜

- ข้อมูลเบื้องต้นเจ้าของร้าน

เจ้าของร้าน อายุ 26 ปี เพศหญิง มีเชื้อสายจีนแคะ - สะกา

- ข้อมูลเกี่ยวกับร้าน

ร้านเนื้อทองต้าซีกวา เปิดร้านมา 1 ปี จำหน่ายอาหารประเภทก๋วยเตี๋ยวเนื้อ ไม่เคยเปลี่ยนชื่อร้าน มีเหตุผล ที่มาและความเชื่อในการตั้งชื่อร้านคือเจ้าของร้านได้ทำงานกับพ่อครัวชาวสิงคโปร์ที่มีเชื้อสายจีนที่ตั้งชื่อให้เป็น ซีกวา (大西) ที่มาจากชื่อเล่นของเจ้าของร้านที่เป็นภาษาไทยแปลว่า แดงโม แต่เนื่องจากเจ้าของร้านเป็นคนลักษณะตัวใหญ่จึงเพิ่มคำว่า ต้า (大) ที่แปลว่า ใหญ่ ให้เจ้าของร้านเป็น ต้าซีกวา (大西瓜) ที่แปลว่า แดงโมใหญ่ ชื่อร้านภาษาจีนจึงไม่มีความเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ขายและบรรพบุรุษ (สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2566) การเรียงลำดับชื่อร้านใช้คำว่า “ต้า” ในภาษาจีนกลางที่แปลว่า ใหญ่ ขึ้นก่อนตามการเรียงประโยคของภาษาจีนที่ต้องใส่คำขยายนามไว้ด้านหน้าแล้วตามด้วยคำว่า “ซีกวา” ในภาษาจีนกลาง เป็นคำนาม แปลว่า แดงโม ต่อท้าย

รูปที่ 7 ร้านเนื้อทองดำซีกวา 大西瓜
(ที่มา: ผู้วิจัย, 2566)

4.8 ห้องอาหารจุฬาพิพย์ 館菜河挂馬 (ร้านข้าวต้มฮ้อ)

- ข้อมูลเบื้องต้นเจ้าของร้าน

เจ้าของร้าน อายุ 34 ปี เพศหญิง มีเชื้อสายจีนแต้จิ๋ว

- ข้อมูลเกี่ยวกับร้าน

ห้องอาหารจุฬาพิพย์ (ร้านข้าวต้มฮ้อ) เปิดร้านมา 53 ปี จำหน่ายอาหารประเภทข้าวต้มและอาหารตามสั่ง ไม่เคยเปลี่ยนชื่อร้าน มีเหตุผลที่มาและความเชื่อในการตั้งชื่อร้าน คือ เป็นชื่อเจ้าของร้านคนแรกหรือเป็นอาหงของเจ้าของร้านคนปัจจุบัน ชื่อร้านภาษาจีนจึงมีความเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ขายและบรรพบุรุษ ชื่อร้านที่เป็นตัวอักษรจีนมีความหมายว่า “ร้านอาหารของฮ้อ” ซึ่งตัวอักษรจีนตัวสองตัวแรก (館菜) เจ้าของร้านให้ความหมายว่า “ร้านอาหาร” ส่วนตัวอักษรจีนสามตัวสุดท้ายของชื่อร้านคือชื่อเจ้าของร้านคนแรกหรืออาหงของเจ้าของร้านคนปัจจุบันที่ชื่อว่า “เบ็กยฮ้อ” (河挂馬) ส่วนตัวอักษร 馬 ตัวสุดท้ายคือแซ่ของอาหง (สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2566)

รูปที่ 8 ห้องอาหารจุฬาทิพย์ 館菜河挂馬 (ร้านข้าวต้มฮ้อ)
(ที่มา: ผู้วิจัย, 2566)

4.9 ร้านประตูทองวัฒนา 行样門金黄

- ข้อมูลเบื้องต้นเจ้าของร้าน

เจ้าของร้าน อายุ 41 ปี เพศชาย มีเชื้อสายจีนแต้จิ๋ว

- ข้อมูลเกี่ยวกับร้าน

ร้านประตูทองวัฒนา เปิดร้านมา 55 ปี จำหน่ายเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ยีนส์ ไม่เคยเปลี่ยนชื่อร้าน มีเหตุผล ที่มาและความเชื่อในการตั้งชื่อร้านคือเพื่อความ เป็นมงคล เจ้าของร้านได้ให้ความหมายว่าเป็นประตูทองที่เข้ามาพบความสมหวัง และเจ้าของร้านได้ให้คำอ่าน ภาษาแต้จิ๋วของชื่อร้านออกเสียงว่า “ฮั่งกิมมั้ง” และคำว่า ทอง สอดคล้องกับชื่อผู้ก่อตั้งร้านรุ่นแรก หรืออาภรณ์ของเจ้าของร้าน (สัมภาษณ์, 30 สิงหาคม 2566) ชื่อร้านไม่มีความเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ขาย แต่เป็นลักษณะการสืบทอดมาแต่บรรพบุรุษ เจ้าของร้านไม่ทราบการเรียงลำดับชื่อร้านที่เป็นภาษาจีน

รูปที่ 9 ร้านประตูทองวัฒนา 行样門金黄
(ที่มา: ผู้วิจัย, 2566)

ผลการศึกษาเหตุผลและความเชื่อการตั้งชื่อร้านค้าเป็นภาษาจีนของร้านค้าในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลรวมทั้ง 9 ร้าน ภายในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี พบว่าเจ้าของร้านค้าทุกร้านมีเชื้อสายจีนแต่จิว ร้านค้าส่วนใหญ่ที่มีชื่อป้ายร้าน สืบทอดมาจากบรรพบุรุษได้ตั้งชื่อร้านจากความเชื่อเรื่องความมงคล มีความหมายที่ดีและได้ตั้งชื่อร้านจากชื่อ - แซ่ของบรรพบุรุษ และไม่ทราบความเป็นมาการเรียงลำดับตัวอักษรของชื่อร้าน ภาษาจีนที่แน่ชัด หลังจากศึกษาแล้วยังพบว่าชื่อร้านค้าและธุรกิจบริการที่เป็นภาษาจีนความหมายเหมือนกันหรือสอดคล้องกับชื่อร้านที่เป็นภาษาไทยทั้งหมด 8 ร้าน (ยกเว้นร้านสุทธิภัณฑ์) โดยร้านค้าและธุรกิจบริการที่ตั้งชื่อร้านจากด้านความเชื่อด้านความเป็นสิริมงคลมีทั้งหมด 4 ร้าน และร้านที่เจ้าของร้านคนปัจจุบันไม่ทราบที่มาและความหมายที่แน่ชัดเนื่องจากบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วเป็นผู้ตั้งให้ ทั้งหมด 2 ร้าน และมีเหตุผลและความเชื่อในด้านอื่นๆ อีก 3 ร้าน และผลการศึกษา ด้านความหมายของป้ายชื่อร้านค้าสามารถแบ่งแยกออกได้เป็น 2 ประเภทชื่อร้าน ดังนี้

1) ชื่อร้านที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับชื่อแซ่บรรพบุรุษหรือเจ้าของร้าน รวมทั้ง 8 ร้าน (ยกเว้นโรงแรมไทเป)

- 1.1) ร้านกิจชัย 財吉 (ชาย กิก)
- 1.2) โรงแรมสุพรรณพงษ์ 社旅記春洪 (เสีย ลี กี่ ชง ฮง)
- 1.3) ไพโรจน์สไตร์ 行商泰鐸廖 (เกียงเซียง ไถ่ตักเลียว)
- 1.4) สุทธิภัณฑ์ 盛強倪 (เส็งเคียงกอย)
- 1.5) ร้านไถ่ฮั่ว 山泰胡 (ฮั่วไถ่หู)
- 1.6) ร้านเนื้อทองดำซีกวา 大西瓜
- 1.7) ห้องอาหารจุฬาทิพย์ (ข้าวต้มฮ้อ) 館菜河挂馬 (เกว้งไซ้อกู่เบะ)
- 1.8) ร้านประตูทองวัฒนา 行样門金黄 (เกียงเอี้ย มง กิม อิม)

2) ชื่อร้านที่มีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ให้บริการหรือสินค้าที่จำหน่าย ทั้งหมด 4 ร้าน

- 2.1) โรงแรมสุพรรณพงษ์ 社旅記春洪 (เสีย ลี กี่ ชง ฮง)
- 2.2) ไพโรจน์สไตร์ 行商泰鐸廖 (เกียงเซียงไถ่ตักเลียว)
- 2.3) ห้องอาหารจุฬาทิพย์ ข้าวต้มฮ้อ 館菜河挂馬 (เกว้งไซ้อกู่เบะ)
- 2.4) โรงแรมไทเป 社旅大北台 (เสีย ลี ตั่ว ปัก ไท)

จากผลการศึกษา จะเห็นว่าการตั้งชื่อมีลักษณะเป็นตัวแทนของสิ่งของบางอย่างชื่อร้านค้าบางชื่อมีลักษณะเฉพาะในการใช้ภาษาคือ มีคำต่อท้ายเพื่อสรุปถึงบริการ หรือสินค้าที่ร้านค้าจำหน่าย เช่นดัง 4 ธุรกิจที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ในการสอบถามและเก็บข้อมูลนั้นมีตัวอักษรที่แสดงให้เห็นถึงสินค้าที่ขายหรือสิ่งที่บริการ คือคำว่า 社旅 ที่แปลว่าโรงแรม 行商 แปลว่าร้านขายของ และ 館菜 ที่หมายถึงร้านอาหาร

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษา เหตุผลและความเชื่อการตั้งชื่อร้านค้าเป็นภาษาจีนของร้านค้าในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลรวมทั้งหมด 9 ร้าน ภายใน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี พบว่าเจ้าของร้านค้าส่วนใหญ่ได้มีเชื้อสายจีนแต่จิวเป็นจำนวนเยอะที่สุด จำนวน 8 ร้าน ร้านค้าส่วนใหญ่ที่มีชื่อป้ายร้านสืบทอดมาจากบรรพบุรุษได้ตั้งชื่อร้านจากความเชื่อ เรื่องความมงคลมีความหมายที่ดีและจากชื่อแซ่บรรพบุรุษ [2] กล่าวว่าการที่ยังคงใช้ชื่อบรรพบุรุษ เป็นชื่อร้านค้าถือว่าเป็นการแสดงออกของการนับถือบรรพบุรุษอย่างหนึ่ง ถึงแม้เจ้าของธุรกิจปัจจุบัน บางรายไม่ได้เรียนภาษาจีน ไม่สามารถอ่านและทราบความหมาย แต่ทั้งนี้ก็ยังคงแขวนป้ายชื่อร้านค้า เดิมอยู่ เชื่อว่าการนำชื่อบรรพบุรุษมาเป็นชื่อร้านค้าเป็นสิ่งที่สร้างความเป็นสิริมงคลให้กับธุรกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ [6] พบว่า ที่มาของชื่อร้านทองคำในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มาจาก ชื่อบุคคล เพราะชื่อบุคคลเป็นชื่อที่มีความหมายมงคลและดีอยู่แล้ว การนำชื่อแซ่ของบุคคลมาตั้งเป็น ชื่อร้านค้าสะท้อนถึงการอนุรักษ์ยึดมั่นในวัฒนธรรมแม่เป็นลักษณะเบื้องต้นที่บ่งบอกความเป็นจีนและ แสดงถึงการสืบทอดเชื้อสายของวงศ์ตระกูล

ภาษาเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ และยังเป็นเครื่องมือที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม ส่วนอื่น ๆ ของผู้คนในสังคมนั้นๆ ได้ด้วย เราจึงสามารถศึกษาวัฒนธรรมจีน ตลอดจนเอกลักษณ์ของ ชน ชาติผ่านทางภาษาจีนที่ใช้กันในสังคมไทยได้ เนื่องจากภาษาสามารถสื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมทาง จิตใจหรือวัฒนธรรมที่ไม่ใช้วัตถุ (Non - material Culture) ซึ่งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ทำให้เกิด ปัญญาและมีจิตใจที่งดงาม ภาษาจีนในป้ายชื่อร้านค้าที่แสดงถึงความคิด ค่านิยม ประเพณีและความเชื่อ ของชาวจีน ตลอดจนการยึดถือในศาสนาหรือลัทธิทางการเมืองเป็นวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม แต่สามารถใช้เป็นหลักฐานเครื่องยืนยันเกี่ยวกับการรักษาวัฒนธรรมของชาวจีนในชื่อร้านค้าภาษาจีน ในประเทศไทยได้สะท้อนถึงการอนุรักษ์ในวัฒนธรรมเดิมที่แสดงถึงการยึดมั่นในคตินิยมโบราณจีน ความปรารถนา ความเชื่อ และวัฒนธรรมตระกูลแซ่ของตนเอง ตลอดจนสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของ วัฒนธรรมจีนในประเทศไทย โดยการรับเอาวัฒนธรรม ใหม่ ด้วยการผสมผสานและหยิบยืมคำจากภาษา อื่นมาใช้ในการตั้งชื่อร้านค้าภาษาจีน [5] คำบอกตระกูลแซ่ของชาวจีนมีความสำคัญที่บอกชาติกำเนิด ของบุคคลทางสายเลือด” ความยึดถือในตระกูลแซ่ของชาวจีนที่สืบทอดมาแต่ โบราณนี้ได้ปรากฏใน ชื่อร้านค้า เช่น การใช้ชื่อบุคคลหรือตระกูลแซ่ในการตั้งชื่อดังชื่อร้านค้าต่อไปนี้

- 1) ร้านกิจชัย 財吉 (ชายก๊ก)
- 2) โรงแรมสุพรรณพงษ์ 社旅記春洪 (เสีหลี กี่ซงฮง)
- 3) ไพโรจน์สโรตร์ 行商泰鐸廖 (เกียงเซียง ไฉ่ตักเลี้ยว)
- 4) สุทธิภรณ์ 盛強倪 (เส็งเคียงกอย)
- 5) ร้านไฉ่ฮั่ว 山泰胡 (ฮั่วไฉ่หู)

6) ห้องอาหารจุฬาพิทย (ข้าวต้มฮ้อ) 館菜河挂馬 (แกว่งไซ้อฮ้อเบะ)

7) ร้านประตูทองวัฒนา 行样門金黄 (เกียงเอี้ย มงกิมอิม)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าป้ายร้านค้าภาษาจีนบางร้าน เช่น ร้านก๊วยซ่งยังออกเสียงคล้ายกับชื่อร้านที่เป็นภาษาจีนหรือทับศัพท์มาจากภาษาจีนแต่จื๊วที่ออกเสียงว่า 財吉 (ไชย กี้ก) ซึ่งภาษาแต้จิ๋วนี้ต้องอ่านออกเสียงมาจากทางขวาไปซ้าย สอดคล้องกับวิจัยของ [1] ที่ว่ากลวิธีการทับศัพท์ใช้วิธีการทับเสียง คือ การถ่ายถอดชื่อร้านค้าภาษาจีนในรูปแบบการถ่ายเสียง แล้วนำมาเรียบเรียงเป็นชื่อภาษาไทย เพื่อให้สามารถอ่านออกเสียงได้เช่นเดียวกับต้นฉบับ กลวิธีการทับศัพท์เป็นกลวิธีหนึ่งที่สามารถรักษาวีธีการอ่านออกเสียงชื่อร้านค้าภาษาจีนได้อย่างคล้ายคลึงกับต้นฉบับ แต่ก็ไม่สามารถสื่อถึงความหมายของชื่อร้านค้า นับว่ากลวิธีการแปลโดยการทับศัพท์มุ่งเน้นการถ่ายทอดเฉพาะการออกเสียง [1]

6. สรุปผลการวิจัย

การตั้งชื่อป้ายร้านค้าเป็นภาษาจีนของร้านค้าในจังหวัดลพบุรี นั้นมีความสำคัญและลึกซึ้งมากกว่าตัวอักษรจีน ซึ่งชื่อร้านค้าอาจจะแสดงให้เห็นถึงความเคารพถึงบรรพบุรุษรากเหง้าของเจ้าของร้านที่มีต่อบรรพบุรุษหรือแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนในสมัยก่อนให้ความสำคัญในการตั้งชื่อร้านค้าที่เป็นภาษาไทยและภาษาจีนทั้งในด้านความหมายที่เป็นมงคล โดยมักจะตั้งชื่อร้านตามแซ่ชื่อหรือจากสินค้าและธุรกิจที่ให้บริการ จากการตั้งวัตถุประสงค์และผลการศึกษาที่ได้รับ ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย	ผลการศึกษา	จำนวนชื่อร้าน	ร้อยละ
1. เหตุผลและความเชื่อการตั้งชื่อร้านค้าและธุรกิจบริการเป็นภาษาจีน	1. เพื่อความเป็นสิริมงคล	4 ชื่อ	44.45
	2. ตั้งตามเจ้าของร้านเดิมที่ตั้งไว้ก่อนแล้ว	2 ชื่อ	22.22
	3. ตั้งตามชื่อเล่นของเจ้าของ	1 ชื่อ	11.11
	4. ไม่ทราบที่มาแน่ชัด	2 ชื่อ	22.22
2. ความหมายของป้ายร้านค้าภาษาจีนและธุรกิจบริการ	1. มีความหมายที่สื่อถึงชื่อร้าน นำหน้าด้วยแซ่เจ้าของร้าน	1 ชื่อ	11.11
	2. มีความหมายที่ยั่งยืน มั่นคง	2 ชื่อ	22.22
	3. ไม่ทราบความหมายที่ชัดเจน	3 ชื่อ	33.34
	4. สถานที่ที่เจ้าของกิจการ ชื่นชอบ	1 ชื่อ	11.11
	5. มีความหมายเป็นชื่อเจ้าของเดิม	1 ชื่อ	11.11
	6. มีความหมายเป็นชื่อเจ้าของร้านคนแรกและประเภทร้านค้าประสมกัน	1 ชื่อ	11.11

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้สนใจสามารถนำผลการศึกษาไปพัฒนาต่อยอดในการศึกษาชื่อร้านค้าหรือธุรกิจบริการต่าง ๆ ในพื้นที่ที่ตนสนใจหรือเป็นพื้นที่ชุมชนของชาวไทยเชื้อสายจีน โดยนำแนวทางการศึกษา กรอบแนวคิดการวิจัย ตลอดจนวิธีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานวิจัยของตนได้ นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงข้อมูลสำหรับการค้นคว้าวิจัยได้ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปปัจจุบันงานวิจัยในลักษณะเช่นนี้มีเนื้อหาส่วนใหญ่มุ่งศึกษาความหมาย คำแปลของป้ายชื่อร้านค้าเพียงอย่างเดียว มิได้ศึกษาธุรกิจบริการต่าง ๆ ที่มีอยู่จำนวนมากและหลากหลายรูปแบบ ดังนั้นหากผู้ที่สนใจสามารถศึกษาการตั้งชื่อร้านได้ครบทุกรูปแบบในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทยได้จะทำให้ช่องว่างในการวิจัยในวงวิชาการไทยลดลงได้ ทั้งยังช่วยสนับสนุนให้อ่านเข้าใจถึงที่มาของชื่อร้าน ช่วยสร้างเอกลักษณ์สิ่งที่ดึงดูดใจ เพิ่มมูลค่าให้กับร้านค้าหรือธุรกิจเหล่านั้นได้จากการศึกษาความเป็นมาของชื่อร้านทั้ง 2 ภาษา

เอกสารอ้างอิง

- [1] ชานนท์ เชาว์จิรพันธุ์ และ นพธร ปัจฉัยคุณธรรม. (2562). การศึกษากลิ่นวิธีการแปลชื่อร้านค้าภาษาจีนเป็นภาษาไทยในเขตสาทร กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2(2), 56-64.
- [2] เบญจอาภา พิเศษสกุลวงศ์. (2564). ความหมายที่สะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับความสิริมงคลบนแผ่นป้ายชื่อร้านค้าภาษาจีนในจังหวัดกาญจนบุรี. วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 68 - 71.
- [3] ภูเทพ ประภากร. (2566). ละโว้ในเอกสารโบราณจีน: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างละโว้และประเทศจีนในเอกสารโบราณและพงศาวดารจีน. วารสารจีนวิทยา, 17(1), 81-107.
- [4] วราลี รุ่งบานจิตและคณะ. (2562) การสำรวจและศึกษาการตั้งชื่อร้านค้าภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา จาก; <http://wb.yru.ac.th/xmlui/handle/yrui/5391>.
- [5] วิไล ลีมถาวรานันต์. (2556) ชื่อร้านค้าภาษาจีนในประเทศไทย: แนวโน้มในการตั้งชื่อร้านค้ากับภาพสะท้อนบทบาทของชุมชนชาวจีนในสังคมไทย จาก; <https://buuir.buu.ac.th/bitstream/1234567890/5134/1/2566>.
- [6] สุภัทรา โยธินศิริกุล. (2563). ภาษาบนป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตชุมชนเยาวราช: กรณีศึกษาชื่อร้านค้าภาษาจีนและภาษาไทย. มนุษยศาสตร์สาร, 21(1), 55-74.
- [7] Ning, J. (2018). ลักษณะการใช้ภาษาของชื่อร้านค้าย่านเยาวราช (Doctoral dissertation), มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ) จาก; <https://rsucon.rsu.ac.th/files/proceedings/nation2018/G4-NA18-018>.